

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 6.10.2004
COM(2004) 635 końcowy

2004/0232 (CNS)

Wniosek dotyczący

DECYZJI RADY

**w sprawie zawarcia, w imieniu Wspólnoty Europejskiej Protokołu EKG-ONZ w sprawie
rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń**

(przedstawiona przez Komisję)

UZASADNIENIE

1. PROTOKÓŁ W SPRAWIE REJESTRÓW UWALNIANIA I TRANSFERU ZANIECZYSZCZEŃ

Protokół w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń podpisano podczas nadzwyczajnego posiedzenia stron konwencji dnia 21 maja 2003 r. Posiedzenie odbyło się w ramach konferencji ministerialnej „Środowisko dla Europy” w Kijowie w dniach 21-23 maja 2003 r.

Protokół jest pierwszym prawnie wiążącym wielostronnym porozumieniem poza granicami Unii Europejskiej, w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń. Jego celem jest „poprawa dostępu społeczeństwa do informacji, poprzez ustanowienie spójnych, ogólnokrajowych rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń (PRTR)...” Oczekuje się, że protokół w istotny sposób przyczyni się do zmniejszenia poziomu zanieczyszczeń, mimo że dotyczy on informacji na temat zanieczyszczeń, a nie bezpośrednio kwestii zanieczyszczeń.

Ustanowienie spójnych wykazów lub rejestrów zanieczyszczeń, w postaci publicznie dostępnej skomputeryzowanej bazy danych o określonej strukturze, zestawionych na podstawie ujednoczonych sprawozdań jest jednym z obowiązków zawartych w Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (patrz art. 5 ust. 9). Protokół stworzyła grupa robocza ustanowiona pod auspicjami Konwencji, która odbyła osiem posiedzeń pomiędzy lutym 2001 r. i styczniem 2003 r. Powołany przez Spotkanie sygnatariuszy zespół roboczy odbył dwa posiedzenia, podczas których zebrano, między innymi, i omówiono krajowe doświadczenia w zakresie PRTR oraz zalecenia dotyczące dalszej pracy nad PRTR w ramach Konwencji, co doprowadziło do utworzenia grupy roboczej.

Protokół wymaga, aby każda ze stron ustanowiła PRTR, który

- jest publicznie i nieodpłatnie dostępny przez internet,
- można przeszukiwać według poszczególnych parametrów (zakład, zanieczyszczenie, lokalizacja, element środowiska itd.)
- ma przejrzystą dla użytkownika strukturę i zapewnia łącza do innych stosownych rejestrów,
- przedstawia ujednoczone, dostarczane terminowo dane zawarte w usystematyzowanej komputerowej bazie danych;
- obejmuje uwalnianie i transfery co najmniej 86 zanieczyszczeń objętych Protokołem, takie jak gazy cieplarniane, zanieczyszczenia powodujące kwaśne deszcze, substancje niszczące ozon, metale ciężkie i niektóre czynniki rakotwórcze, takie jak dioksyny;
- obejmuje uwalnianie i transfery pochodzące z określonych typów głównych źródeł punktowych (np. elektrowni termalnych, przemysłu górniczego i metalurgicznego,

zakładów chemicznych, zakładów przetwarzania odpadów i oczyszczalni ścieków, przemysłu papierowego i drzewnego);

- zawiera dostępne dane dotyczące uwalniania zanieczyszczeń ze źródeł rozproszonych (np. transport i rolnictwo);
- ma ograniczone możliwości traktowania danych jako poufne;
- pozwala na udział społeczeństwa w rozwoju i modyfikacji rejestru.

PRTR powinien być oparty na systemie sprawozdań, który

- jest obowiązkowy
- jest prowadzony w cyklu rocznym
- dotyczy różnych elementów środowiska (powietrza, wody i gleby)
- opiera się na danych pochodzących z konkretnego zakładu
- w odniesieniu do uwolnień opiera się na kryterium konkretnego zanieczyszczenia
- w odniesieniu do transferów opiera się na kryterium konkretnego zanieczyszczenia lub rodzaju odpadu.

Podpisać i ratyfikować Protokół mogą wszystkie państwa, również te, które nie ratyfikowały Konwencji i które nie są członkami Europejskiej Komisji Gospodarczej. Tym samym Protokół ma charakter globalny.

Artykuł 20 Protokołu ustanawia specjalne procedury wprowadzania poprawek do załączników do Protokołu. Załączniki te przedstawiają wykaz działalności objętych Protokołem, łącznie z wartościami progowymi (załącznik I), zanieczyszczeniami podlegającymi obowiązkowi sprawozdawczości (załącznik II) i formatem sprawozdań (załącznik III).

Wszelkie poprawki, wprowadzane zarówno do samego Protokołu jak i do załączników podlegają decyzji podjętej przez Spotkanie Stron. Poprawki do samego Protokołu podlegają standardowej procedurze ratyfikacji.

W odniesieniu do poprawek do załączników, art. 20 ust. 8 i art. 20 ust. 9 Protokołu przewidują, że „... jeżeli jedna ze Stron nie akceptuje określonej poprawki, zawiadomi ona o tym Depozytariusza na piśmie, w ciągu dwunastu miesięcy do dnia rozprowadzenia tej poprawki przez Depozytariusza. Depozytariusz niezwłocznie poinformuje wszystkie Strony o otrzymaniu takiego zawiadomienia. Strona może w każdym czasie wycofać zawiadomienie o braku akceptacji, po czym poprawka do załącznika wejdzie w życie w stosunku do tej Strony. Po upływie dwunastu miesięcy od dnia rozprowadzenia przez Depozytariusza poprawki do załącznika..., poprawka ta wejdzie w życie w stosunku do tych Stron, które nie przedłożyły Depozytariuszowi zawiadomienia..., pod warunkiem, że w tym czasie zawiadomienia takie złożyła nie więcej niż jedna trzecia Stron będących nimi w czasie kiedy poprawka do załącznika była przyjmowana.”

Stanowi to podejście „skróconej procedury”, które może doprowadzić do automatycznego wejścia w życie poprawki do załącznika w stosunku do Strony, która z jakiegokolwiek powodu nie była w stanie stosownie zareagować, w przypadku nieakceptowania danej poprawki.

Dlatego w procesie decyzyjnym Wspólnoty należy przewidzieć odpowiednie środki zapewniające sprawną i terminową reakcję. Dlatego wniosek zawiera zapis udzielający Komisji ogólnego upoważnienia do uczestnictwa w imieniu Wspólnoty w negocjacjach dotyczących poprawek do załączników, oraz do działania w przypadku konieczności zawiadomienia o braku akceptacji Wspólnoty odnośnie do danej poprawki.

2. PRAWODAWSTWO WSPÓLNOTOWE

Dnia 17 lipca 2000 r. Komisja podjęła decyzję w sprawie wdrożenia europejskiego rejestru emisji zanieczyszczeń (EPER) zgodnie z art. 15 dyrektywy Rady 96/61/WE dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (IPPC)¹. Rejestr zaczął funkcjonować w lutym 2004 r. Obejmuje on wiele kluczowych elementów Protokołu: ujednolicone zasady sprawozdawania, publiczny dostęp z wykorzystaniem dróg elektronicznych, szeroki zakres źródeł (zakładów przemysłowych) i substancji zanieczyszczających. Zobowiązania przewidziane w Protokole wychodzą poza zakres EPER zwłaszcza w odniesieniu do zakresu objętych źródeł, substancji podlegających obowiązkowi sprawozdawania, zakresu zewnętrznych transferów odpadów i terminów sporządzania sprawozdań.

W celu zapewnienia pełnej zgodności z Protokołem, Komisja przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie wdrożenia Europejskiego rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń (E-PRTR), COM(2004) xxx wersja ostateczna. Ten akt prawny Wspólnoty ma zapewnić pełną zgodność z art. 5 ust. 9 Konwencji z Aarhus.

Należy zaznaczyć, że Wspólnota podpisała Konwencję z Aarhus i ostatnio przyjęła wniosek dotyczący jej zatwierdzenia (COM(2003)625 wersja ostateczna z 24.10.2003). Aby zapewnić zgodność Wspólnoty z zapisami Konwencji przyjęto już, lub przynajmniej złożono wnioski dotyczące, szeregu aktów prawnych.²

3. KOMPETENCJE WSPÓLNOTY

Wspólnota wraz ze wszystkimi ówczesnymi Państwami Członkowskimi oraz krajami kandydującymi (oprócz Malty i Słowacji) podpisała Protokół w maju 2003 r.

¹ Dz.U. L 192 z 28.7.2000, str. 36.

² Dyrektywa 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska, Dz.U. L 41 z 14.2.2003, str. 26; dyrektywa 2003/35/WE przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska, Dz.U. L 156 z 25.6.2003, str. 17; wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie dostępu do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, COM(2003)624 wersja ostateczna; wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie stosowania zapisów Konwencji z Aarhus w instytucjach i organach WE, COM(2003) 622 wersja ostateczna.

Wspólnota Europejska, zgodnie z Traktatem, a zwłaszcza z jego art. 175 ust. 1, może być stroną porozumień międzynarodowych oraz wykonywać zobowiązania z nich wynikające, które przyczyniają się do osiągnięcia celów wymienionych w art. 174 ust. 1 Traktatu WE.

Na mocy tego artykułu Traktat ustanawia następujące cele wspólnotowej polityki dotyczącej środowiska: zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego, ochrona zdrowia ludzkiego, ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych, wspieranie na płaszczyźnie międzynarodowej środków, zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego.

Poprawa dostępu społeczeństwa do informacji za pomocą PRTR jest kluczowym narzędziem pozwalającym na zapewnienie świadomości społecznej w odniesieniu do kwestii związanych ze środowiskiem i wspieranie lepszego wykonywania prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska. PRTR jest również cennym narzędziem informacyjnym dla samego prawodawcy. Tym samym przyczynia się on do wzmocnienia skuteczności polityki w dziedzinie ochrony środowiska ustanowionej w celu spełnienia wyżej wymienionych celów.

Podpisując zarówno Konwencję z Aarhus jak i Protokół PRTR EKG-ONZ, Wspólnota Europejska zobowiązała się wprowadzić konieczne środki umożliwiające przestrzeganie tych dwóch wielostronnych porozumień dotyczących środowiska. W tym celu Komisja przedstawiła odpowiednie wnioski prawne. Ponadto rozszerzono już kompetencje Wspólnoty w tym zakresie, poprzez ustanowienie obejmującego całą Wspólnotę Europejskiego rejestru uwalniania zanieczyszczeń.

4. WNIOSEK

Wspólnota powinna zatem zawrzeć Protokół EKG-ONZ w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń. Do Rady kieruje się wniosek o zatwierdzenie Protokołu poprzez przyjęcie załączonego wniosku dotyczącego decyzji.

Wniosek dotyczący

DECYZJI RADY

w sprawie zawarcia, w imieniu Wspólnoty Europejskiej Protokołu EKG-ONZ w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 175 ust. 1 wraz z art. 300 ust. 2 akapit pierwszy zdanie pierwsze i art. 300 ust. 3 akapit pierwszy, oraz art. 300 ust 4,

uwzględniając wniosek Komisji³,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego⁴,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Celem Protokołu EKG-ONZ w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń (zwanego dalej Protokołem) jest poprawa dostępu społeczeństwa do informacji, zgodnie z Konwencją EKG-ONZ o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Konwencja z Århus).
- (2) Wspólnota Europejska podpisała Konwencję z Århus dnia 25 czerwca 1998 r. i zatwierdziła ją decyzją Rady [xxx/xxx/WE⁵] z dnia [].
- (3) Wspólnota Europejska podpisała Protokół dnia 21 maja 2003 r.
- (4) Protokół podlega ratyfikacji, akceptacji lub zatwierdzeniu przez państwa sygnatariuszy i przez regionalne organizacje integracji gospodarczej.
- (5) Zgodnie z postanowieniami Protokołu, regionalna organizacja integracji gospodarczej musi zadeklarować za pomocą własnego dokumentu potwierdzającego ratyfikację, przyjęcie, zatwierdzenie lub przystąpienie, zakres swoich kompetencji w odniesieniu do kwestii do których odnosi się Protokół.
- (6) Rozporządzenie (WE) nr [xxxx/20xx] Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń⁶ z dnia [] włącza postanowienia Protokołu do prawodawstwa Wspólnoty.

³ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

⁴ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

⁵ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

- (7) Dlatego należy zatwierdzić Protokół w imieniu Wspólnoty.
- (8) Artykuł 20 Protokołu zawiera uproszczoną i przyspieszoną procedurę wprowadzania poprawek do załączników do Protokołu,

PRZYJMUJE NASTĘPUJĄCĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym w imieniu Wspólnoty zatwierdza się Protokół EKG-ONZ w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń.

Tekst Protokołu przedstawiono w załączniku A do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Niniejszym upoważnia się Przewodniczącego Rady do wyznaczenia osoby lub osób uprawnionych do złożenia dokumentów zatwierdzających na ręce Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych, zgodnie z art. 25 Protokołu.

Artykuł 3

Niniejszym upoważnia się Przewodniczącego Rady do wyznaczenia osoby lub osób uprawnionych do złożenia w imieniu Wspólnoty Europejskiej deklaracji kompetencji przedstawionej w załączniku B do niniejszej decyzji w imieniu Wspólnoty Europejskiej, zgodnie z art. 26 ust. 4 Protokołu.

Artykuł 4

Niniejszym upoważnia się Komisję, wspomaganą przez specjalny komitet powołany przez Radę, do uczestnictwa w imieniu Wspólnoty w negocjacjach w sprawie przyjęcia poprawek do załączników Protokołu, zgodnie z art. 20 Protokołu.

W przypadku gdy w ciągu jedenastu miesięcy od przyjęcia poprawki do załączników do Protokołu nie zostaną przyjęte środki legislacyjne konieczne aby wykonać poprawki na terenie Wspólnoty, zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr [xxxx/20xx], Komisja powiadomi depozytariusza że odrzuca daną poprawkę, zgodnie z art. 20 ust. 8 Protokołu. Niezwłocznie po wdrożeniu poprawki, Komisja wycofa zawiadomienie o braku akceptacji.

⁶ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

Artykuł 5

Niniejsza decyzja jest opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli, dnia [...]

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

ZALĄCZNIK A

PROTOKÓŁ W SPRAWIE REJESTRÓW UWALNIANIA I TRANSFERU ZANIECZYSZCZEŃ

Strony Protokołu,

Przypominając artykuł 5 ustęp 9 oraz artykuł 10 ustęp 2 Konwencji z 1998 r. o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Konwencji z Aarhus),

Uznając, że rejestry uwalniania i transferu zanieczyszczeń stanowią istotny mechanizm zwiększenia odpowiedzialności firm, redukcji zanieczyszczeń i wspierania zrównoważonego rozwoju, zgodnie z postanowieniami Deklaracji z Lukki przyjętej na pierwszym spotkaniu Stron Konwencji z Aarhus,

Uwzględniając zasadę 10 Deklaracji z Rio z 1992 r. w sprawie Środowiska i Rozwoju,

Uwzględniając także zasady i zobowiązania uzgodnione podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych z 1992 r. w sprawie Środowiska i Rozwoju, w szczególności postanowienia rozdziału 19 Agendy 21,

Biorąc pod uwagę Program dalszego wdrażania Agendy 21 przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ podczas dziewiętnastej sesji specjalnej w 1997 r., w którym wzywa się m.in. do zwiększenia krajowych potencjałów i możliwości do zbierania, przetwarzania i rozpowszechniania informacji, do ułatwiania publicznego dostępu do informacji dotyczących globalnych aspektów środowiskowych za pomocą odpowiednich środków,

Uwzględniając Plan wdrażania Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju z 2002 r., który zachęca do rozwijania spójnych, zintegrowanych informacji o chemikaliach za pomocą środków takich jak krajowe rejestry uwalniania i transferu zanieczyszczeń,

Biorąc pod uwagę prace Międzyrządowego Forum Bezpieczeństwa Chemicznego, w szczególności Deklarację z 2000 r. z Bahii w sprawie bezpieczeństwa chemicznego, priorytetów działania po roku 2000 oraz planu działania w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń/inwentaryzacji emisji,

Biorąc pod uwagę także działania podejmowane w ramach Programu bezpiecznej gospodarki chemikaliami,

Biorąc ponadto pod uwagę prace Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, w szczególności Zalecenie Rady w sprawie wdrażania rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń, w którym Rada wzywa kraje członkowskie do utworzenia i uczynienia publicznie dostępnymi krajowych rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń,

Pragnąc stworzyć mechanizm przyczyniający się do umożliwienia zarówno obecnemu, jak i przyszłym pokoleniom życia w środowisku odpowiednim dla zdrowia i pomyślności, poprzez zapewnienie rozwoju publicznie dostępnego systemu informacji o środowisku,

Pragnąc także zapewnić, że rozwój takich systemów będzie brał pod uwagę zasady zrównoważonego rozwoju takie jak podejście oparte na przezorności wyrażone w zasadzie 15 Deklaracji z 1992 r. z Rio w sprawie Środowiska i Rozwoju,

Uznając związek pomiędzy odpowiednim systemem informacji o środowisku i wykonywaniem praw zawartych w Konwencji z Aarhus,

Zauważając potrzebę współpracy w ramach innych międzynarodowych inicjatyw dotyczących zanieczyszczeń i odpadów, w tym w ramach Konwencji Sztokholmskiej z 2001 r. w sprawie stałych zanieczyszczeń organicznych oraz Konwencji Bazylejskiej z 1989 r. w sprawie kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych,

Uznając, że celami zintegrowanego podejścia do minimalizowania zanieczyszczeń i ilości odpadów powstałych z procesów w instalacjach przemysłowych i z innych źródeł są: osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony środowiska jako całości, dążenie do zrównoważonego i bezpiecznego dla środowiska rozwoju oraz do ochrony zdrowia obecnego i przyszłych pokoleń,

Przekonane o wartości rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń jako ekonomicznie efektywnego narzędzia zachęcania do poprawy stanu środowiska, do dostarczania publicznego dostępu do informacji o zanieczyszczeniach uwalnianych do otoczenia i przemieszczanych w otoczeniu oraz do wykorzystywania przez Rządy sposobów ukazywania redukcji zanieczyszczeń, monitoringu przestrzegania pewnych porozumień międzynarodowych, ustalania priorytetów i oceny postępu osiąganego poprzez środowiskowe polityki i programy,

Wierząc, że rejestry uwalniania i transferu zanieczyszczeń mogą przynieść namacalne korzyści dla przemysłu poprzez poprawę zarządzania zanieczyszczeniami,

Zauważając, że możliwości wykorzystywania danych z rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń w powiązaniu z informacjami o zdrowiu, środowisku, demografii, ekonomii lub innymi odpowiednimi informacjami w celu lepszego zrozumienia potencjalnych problemów, identyfikacji „punktów zapalnych”, podejmowania środków zapobiegawczych i łagodzących oraz ustanawiania priorytetów zarządzania środowiskiem,

Uznając znaczenie ochrony prywatności zidentyfikowanych lub dających się zidentyfikować osób fizycznych podczas przetwarzania informacji przekazywanych do rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń zgodnie z właściwymi standardami międzynarodowymi odnoszącymi się do ochrony danych,

Uznając także znaczenie rozwoju odpowiadających sobie na szczeblu międzynarodowym krajowych rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń dla zwiększenia porównywalności danych,

Zauważając, że wiele Państw członkowskich Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ, Wspólnoty Europejskiej i Stron Północnoamerykańskiego Porozumienia Wolnego Handlu podejmuje działania mające na celu zbieranie danych o uwalnianiu i transferach zanieczyszczeń z różnych źródeł oraz publiczne udostępnianie tych danych oraz korzystając z cennego doświadczenia niektórych krajów,

Biorąc pod uwagę różne podejścia istniejących rejestrów emisji oraz potrzebę unikania ich powielania i dlatego też uznając, że potrzebny jest pewien stopień elastyczności,

Zalecając stały rozwój krajowych rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń,

Zalecając także utworzenie połączeń pomiędzy krajowymi rejestrami uwalniania i transferu zanieczyszczeń oraz systemami informacji o innych uwolnieniach mających znaczenie dla społeczeństwa,

Uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

CEL

Celem niniejszego Protokołu jest rozszerzenie dostępu społeczeństwa do informacji poprzez utworzenie spójnego, zintegrowanego, ogólnokrajowego rejestru uwalniania i rejestru zanieczyszczeń (PRTRs), zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu, który może ułatwić udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji w sprawach dotyczących środowiska, jak również przyczynić się do zapobiegania i redukcji zanieczyszczenia środowiska.

Artykuł 2

DEFINICJE

Dla celów niniejszego Protokołu,

1. „Strona” oznacza, jeżeli z tekstu nie wynika inaczej, Państwo albo regionalną organizację integracji gospodarczej, o której mowa w artykule 24, która wyraziła zgodę na związanie niniejszym Protokołem, i w stosunku do której Protokół wszedł w życie;
2. „Konwencja” oznacza Konwencję o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, sporządzoną w Aarhus, Dania, dnia 25 czerwca 1998 roku;
3. „Społeczeństwo” oznacza jedną lub więcej osób fizycznych lub prawnych oraz, zgodnie z krajowym ustawodawstwem lub praktyką, ich stowarzyszenia, organizacje lub grupy;

4. „Zakład” oznacza jedną lub większą ilość instalacji na tym samym albo na przyległych terenach, należących lub eksploatowanych przez tę samą osobę fizyczną lub prawną;
5. „Właściwa władza” oznacza krajowy organ lub organy, albo inną właściwą jednostkę lub jednostki, wyznaczone przez Stronę do zarządzania krajowym systemem rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń;
6. „Zanieczyszczenie” oznacza substancję lub grupę substancji, które mogą być szkodliwe dla środowiska lub zdrowia człowieka ze względu na swoje właściwości oraz przez ich wprowadzenie do środowiska;
7. „Uwolnienie” oznacza każde wprowadzenie zanieczyszczeń do środowiska będące wynikiem jakiegokolwiek działalności człowieka, zamierzone lub przypadkowe, rutynowe lub nadzwyczajne, w tym rozlanie, wyemitowanie, wydzielenie, wtłoczenie, unieszkodliwienie lub wysypanie, albo wprowadzenie poprzez kanalizację bez ostatecznego oczyszczenia ścieków;
8. „Transfer zewnętrzny” oznacza przemieszczenie poza granice zakładu zanieczyszczeń lub odpadów przeznaczonych do unieszkodliwienia lub odzysku, lub zanieczyszczeń zawartych w ściekach przeznaczonych do oczyszczalni ścieków;
9. „Źródła rozproszone” oznacza wiele mniejszych lub rozrzuconych źródeł, z których zanieczyszczenia mogą być uwalniane do gleby, powietrza lub wody, i których połączone oddziaływanie na te komponenty może być znaczące, w odniesieniu do których nierealne jest zbieranie danych z każdego źródła indywidualnie;
10. Pojęcia „krajowy” i „ogólnokrajowy” w odniesieniu do wynikających z niniejszego Protokołu obowiązków Stron będących regionalnymi organizacjami integracji gospodarczej mają być interpretowane jako odnoszące się do danego regionu, o ile z tekstu nie wynika inaczej;
11. „Odpady” oznaczają substancje lub przedmioty:
 - (a) Unieszkodliwiane lub odzyskiwane,
 - (b) Których unieszkodliwienie lub odzysk są planowane, lub
 - (c) Których unieszkodliwienie lub odzysk są wymagane przez przepisy prawa krajowego;
12. „Odpady niebezpieczne” oznaczają odpady zdefiniowane jako niebezpieczne w przepisach prawa krajowego;
13. „Inne odpady” oznaczają odpady niebędące odpadami niebezpiecznymi;

14. „Ścieki” oznaczają zużyta wodę zawierającą substancje lub przedmioty, będącą przedmiotem regulacji prawa krajowego.

Artykuł 3

PRZEPISY OGÓLNE

1. Każda ze Stron podejmie konieczne środki ustawodawcze, administracyjne i inne, a także odpowiednie środki egzekucji w celu wdrożenia przepisów niniejszego Protokołu.
2. Przepisy niniejszego Protokołu nie naruszają prawa Strony do utrzymywania lub wprowadzenia bardziej rozległego lub bardziej dostępnego publicznie rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń niż wymagany na podstawie tego Protokołu.
3. Każda ze Stron podejmie środki niezbędne do zapewnienia, że osoby zatrudnione w zakładzie oraz członkowie społeczeństwa przekazujący władzy publicznej informację o naruszeniu przez zakład prawa krajowego implementującego niniejszy Protokół nie będą za swoje działanie karane, prześladowane ani nękanie przez ten zakład ani przez władze publiczne.
4. Podczas implementacji niniejszego Protokołu każda ze Stron będzie kierować się podejściem opartym na przezorności wyrażonym w Zasadzie 15 Deklaracji Środowisko i Rozwój z 1992 r. z Rio de Janeiro.
5. W celu uniknięcia podwójnego raportowania, systemy rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń mogą być integrowane, w takim stopniu w jakim to możliwe, z istniejącymi źródłami informacji takimi jak mechanizmy raportowania wynikające z zezwoleń lub pozwoleń na daną działalność.
6. Strony będą dążyć do ujednoczenia krajowych rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń.

Artykuł 4

KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU REJESTRÓW UWALNIANIA I TRANSFERU ZANIECZYSZCZEŃ

Zgodnie z niniejszym Protokołem każda ze Stron utworzy i będzie prowadzić publicznie dostępny krajowy rejestr uwalniania i transferu zanieczyszczeń, który:

- (a) Jest oparty na danych pochodzących z konkretnego zakładu - w odniesieniu do źródeł punktowych;

- (b) Zawiera sprawozdanie o źródłach rozproszonych;
- (c) Jest oparty na kryterium konkretnego zanieczyszczenia lub, odpowiednio, na kryterium rodzaju odpadu;
- (d) Dotyczy wszystkich elementów środowiska, z wyszczególnieniem uwolnień do powietrza, gleby i wody;
- (e) Zawiera informacje o transferach;
- (f) Jest oparty na obowiązkowym, okresowym raportowaniu;
- (g) Zawiera ujednolicone i dostarczane terminowo dane, przewiduje ograniczoną liczbę ujednoliconych wartości progowych wprowadzających obowiązek raportowania oraz - ewentualnie - ograniczone możliwości traktowania danych jako poufne;
- (h) Jest spójny i tak skonstruowany, aby był łatwy w obsłudze i publicznie dostępny, w tym w formie elektronicznej;
- (i) Pozwala na udział społeczeństwa w rozwoju i modyfikacji rejestru; oraz
- (j) Istnieje w postaci usystematyzowanej komputerowej bazy danych lub w postaci kilku połączonych baz danych prowadzonych przez właściwą władzę.

Artykuł 5

KONSTRUKCJA I STRUKTURA

1. Każda ze Stron zapewni, że dane znajdujące się w rejestrze, o którym mowa w artykule 4 będą prezentowane zarówno w formie zagregowanej, jak i niezagregowanej, tak, aby informacje o uwolnieniach i transferach mogły być wyszukiwane i dały się zidentyfikować według kryterium:
 - (a) Zakładu i jego geograficznego położenia;
 - (b) Rodzaju działalności;
 - (c) Właściciela lub operatora oraz, tam gdzie to stosowne, firmy;
 - (d) Odpowiednio rodzaju zanieczyszczenia lub odpadu;
 - (e) Każdego z elementów środowiska, do którego zanieczyszczenie jest uwalniane; oraz
 - (f) Zgodnie ze wskazaniem artykułu 7, ustęp 5, miejsca przeznaczenia transferu oraz, odpowiednio, procesów unieszkodliwiania lub odzysku odpadów.

2. Każda ze Stron zapewni ponadto, że dane będą mogły być wyszukiwane i identyfikowane według kryterium włączonych do rejestru źródeł rozproszonych.
3. Każda ze Stron skonstruuje swój rejestr biorąc pod uwagę możliwość jego przyszłego rozszerzania oraz zapewniając, że publicznie dostępne będą dane raportowane za co najmniej dziesięć ostatnich lat raportowych.
4. Rejestr zostanie skonstruowany w taki sposób, aby publiczny dostęp do niego za pomocą środków elektronicznych, takich jak Internet, był maksymalnie ułatwiony. Konstrukcja rejestru ma pozwolić aby, w normalnych warunkach, informacje zawarte w nim były stale i natychmiast dostępne za pomocą środków elektronicznych.
5. Każda ze Stron umieści w swoim rejestrze linki do swoich odpowiednich istniejących, publicznie dostępnych baz danych związanych tematycznie z ochroną środowiska.
6. Każda ze Stron umieści w swoim rejestrze linki do rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń innych Stron Protokołu oraz, tam gdzie to wykonalne, do rejestrów innych krajów.

Artykuł 6

ZAKRES PROTOKOŁU

1. Każda ze Stron zapewni, że utworzony przez nią rejestr będzie zawierał informacje o:
 - (a) Uwolnieniach zanieczyszczeń objętych obowiązkiem raportowania na podstawie artykułu 7 ustęp 2;
 - (b) Transferach zewnętrznych objętych obowiązkiem raportowania na podstawie artykułu 7 ustęp 2; oraz
 - (c) Uwolnieniach zanieczyszczeń ze źródeł rozproszonych objętych artykułem 7 ustęp 4.
2. Po dokonaniu oceny doświadczeń zdobytych podczas rozwijania krajowych rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń i podczas implementacji niniejszego Protokołu, oraz biorąc pod uwagę odnośne procesy międzynarodowe, Spotkanie Stron dokona przeglądu przewidzianych w niniejszym Protokole wymagań dotyczących raportowania oraz rozważy następujące kwestie w kontekście dalszego rozwijania Protokołu:
 - (a) Korektę listy rodzajów działalności wymienionych w załączniku I;
 - (b) Korektę listy zanieczyszczeń wymienionych w załączniku II;
 - (c) Korektę wartości progowych w załącznikach I i II; oraz

- (d) Włączenie innych odpowiednich aspektów takich jak informacje o transferach wewnętrznych, magazynowaniu, specyfikacja wymogów dotyczących raportowania ze źródeł rozproszonych lub rozwój kryteriów obejmowania zanieczyszczeń przepisami niniejszego Protokołu.

Artykuł 7

WYMAGANIA DOTYCZĄCE RAPORTOWANIA

1. Każda ze Stron, według swego wyboru:
- (a) Będzie wymagać od właściciela lub operatora każdego indywidualnego zakładu znajdującego się w ramach jej jurysdykcji, prowadzącego jeden lub więcej rodzajów działalności wymienionych w załączniku I z przekroczeniem stosownych wartości progowych wymienionych w załączniku I, kolumna 1, oraz:
 - (i) Uwalniającego którekolwiek z zanieczyszczeń wymienionych w załączniku II w ilościach przekraczających stosowne wartości progowe wymienione w załączniku II, kolumna 1;
 - (ii) Przemieszczającego poza teren zakładu którekolwiek z zanieczyszczeń wymienionych w załączniku II w ilościach przekraczających stosowne wartości progowe wymienione w załączniku II, kolumna 2 - w przypadku gdy Strona opowiedziała się za raportowaniem o transferach opartym na kryterium konkretnego zanieczyszczenia stosownie do ustępu 5 (d);
 - (iii) Przemieszczającego poza teren zakładu ponad 2 tony odpadów niebezpiecznych rocznie lub ponad 2.000 ton innych odpadów rocznie - w przypadku gdy Strona opowiedziała się za raportowaniem o transferach opartym na kryterium rodzaju odpadu stosownie do ustępu 5 (d); lub
 - (iv) Przemieszczającego poza teren zakładu którekolwiek z zanieczyszczeń wymienionych w załączniku II w ściekach przeznaczonych do oczyszczalni ścieków, w ilościach przekraczających stosowne wartości progowe wymienione w załączniku II, kolumna 1b;
 - (b) aby przestrzegał obowiązków nałożonych na tego właściciela lub operatora na podstawie ustępu 2; albo
 - (c) Będzie wymagać od właściciela lub operatora każdego indywidualnego zakładu znajdującego się w obrębie jej jurysdykcji, prowadzącego jeden lub więcej rodzajów działalności wymienionych w załączniku I przy zatrudnieniu równym lub przekraczającym wartości progowe wymienione w załączniku I, kolumna 2, oraz wytwarzającego, przetwarzającego lub używającego którekolwiek z zanieczyszczeń

wymienionych w załączniku II w ilościach przekraczających stosowne wartości progowe wymienione w załączniku II, kolumna 3, aby przestrzegał obowiązków nałożonych na tego właściciela lub operatora na podstawie ustępu 2.

2. Każda ze Stron będzie wymagać od właściciela lub operatora zakładu, o którym mowa w ustępie 1 aby przedkładał informacje wymienione w ustępach 5 i 6, oraz zgodnie z zawartymi w nich wymaganiami, w odniesieniu do tych zanieczyszczeń i odpadów, dla których wartości progowe zostały przekroczone.
3. Dla osiągnięcia celu niniejszego Protokołu, Strona może zdecydować, że w odniesieniu do konkretnego zanieczyszczenia będzie stosować wartość progową określającą poziom uwolnienia albo wartość progową określającą poziom wytwarzania, przetwarzania lub używania, pod warunkiem, że spowoduje to zwiększenie ilości odpowiednich informacji o uwolnieniach lub transferach dostępnych w jej rejestrze.
4. Każda ze Stron zapewni, że jej właściwa władza będzie zbierać informacje o uwolnieniach zanieczyszczeń ze źródeł rozproszonych wymienionych w ustępach 7 i 8, albo wyznaczy jedną lub więcej władz publicznych lub właściwych instytucji do zbierania tych informacji, w celu włączenia ich do rejestru.
5. Każda ze Stron będzie wymagać od właścicieli lub operatorów zakładów objętych obowiązkiem raportowania na podstawie ustępu 2 kompletowania i przedkładania właściwej władzy następujących informacji dotyczących zakładu:
 - (a) Nazwa, adres, położenie geograficzne oraz rodzaj lub rodzaje działalności prowadzonej w zakładzie objętym obowiązkiem raportowania, a także nazwisko lub nazwę właściciela lub operatora oraz, tam gdzie to stosowne, firmy;
 - (b) Nazwa i identyfikator numeryczny każdego z zanieczyszczeń objętych obowiązkiem raportowania na podstawie ustępu 2;
 - (c) Ilość każdego zanieczyszczenia objętego obowiązkiem raportowania na podstawie ustępu 2 uwalnianego z zakładu do środowiska w roku raportowania, zarówno w formie zagregowanej, jak i stosownie do tego czy uwolnienie nastąpiło do powietrza, wody czy do gleby, włączając w to wtłoczenie pod powierzchnię ziemi;
 - (d) Opcjonalnie:
 - (i) Ilość każdego zanieczyszczenia objętego obowiązkiem raportowania na podstawie ustępu 2, które zostało przemieszczone poza teren zakładu w roku raportowania, z wyszczególnieniem ilości przemieszczonych w celu unieszkodliwienia i w celu odzysku, a także nazwa i adres zakładu do którego nastąpiło przemieszczenie; albo
 - (ii) Ilość odpadów objętych obowiązkiem raportowania na podstawie ustępu 2 przemieszczonych poza teren zakładu w roku raportowania, z

wyszczególnieniem odpadów niebezpiecznych i innych odpadów, w celu poddania jakimkolwiek procesowi odzysku lub unieszkodliwienia, oznaczając odpowiednio literą „O” albo „U” w zależności od tego czy odpady są przeznaczone do odzysku czy do unieszkodliwienia stosownie do załącznika III a także, w odniesieniu do transgranicznego przemieszczania odpadów niebezpiecznych, nazwa i adres podmiotu unieszkodliwiającego lub prowadzącego odzysk odpadów oraz rzeczywiste miejsce unieszkodliwiania lub odzysku odpadów, do którego nastąpiło przemieszczenie;

- (e) Ilość każdego zanieczyszczenia w ściekach, objętego obowiązkiem raportowania na podstawie ustępu 2 przemieszczonego poza teren zakładu w roku raportowania; oraz
 - (f) Typ metodologii użytej do uzyskania informacji, o których mowa w punktach (c) do (e), zgodnie z artykułem 9 ustęp 2, ze wskazaniem czy informacje oparte zostały na pomiarach, obliczeniach czy szacunkach.
6. Informacje, o których mowa w ustępie 5 (c) do (e) będą zawierać informacje o uwolnieniach będących rezultatem zarówno normalnej działalności, jak i wydarzeń nadzwyczajnych.
 7. Każda ze Stron będzie prezentować w swoim rejestrze, według odpowiedniego podziału przestrzennego, informacje o uwolnieniach zanieczyszczeń ze źródeł rozproszonych, w odniesieniu do których Strona ta postanowiła, że dane o nich są zbierane przez odpowiednie władze i wykonalne jest włączenie tych danych. W przypadku, gdy, zgodnie z postanowieniem Strony, dane takie nie istnieją, Strona ta podejmie środki w celu zapoczątkowania raportowania o uwolnieniach odpowiednich zanieczyszczeń z jednego lub większej ilości źródeł rozproszonych, zgodnie ze swoimi priorytetami krajowymi.
 8. Informacje, o których mowa w ustępie 7 będą zawierać informacje o typie metodologii użytej do uzyskania informacji.

Artykuł 8

CYKL RAPORTOWANIA

1. Każda ze Stron zapewni, że informacje, których włączenie do jej rejestru jest wymagane będą publicznie dostępne, opracowywane i prezentowane w rejestrze w każdym roku kalendarzowym. Rok raportowania to rok kalendarzowy, którego dotyczą dane informacje. Dla każdej ze Stron pierwszym rokiem raportowania jest rok kalendarzowy następujący po wejściu niniejszego Protokołu w życie w stosunku do tej Strony. Raportowanie wymagane na podstawie artykułu 7 następować będzie w cyklu rocznym. Drugi rok raportowania może być jednak rokiem kalendarzowym następującym nie bezpośrednio po pierwszym roku raportowania, lecz dopiero jako kolejny rok kalendarzowy.

2. Każda ze Stron niebędąca regionalną organizacją integracji gospodarczej zapewni, że informacje będą włączane do jej rejestru w ciągu piętnastu miesięcy od zakończenia każdego roku raportowania. Informacje dotyczące pierwszego roku raportowania będą jednak włączone do rejestru w ciągu dwóch lat od zakończenia tego roku raportowania.
3. Każda ze Stron będąca regionalną organizacją integracji gospodarczej zapewni, że informacje dotyczące poszczególnych lat raportowania będą włączone do rejestru w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym Strony niebędące regionalnymi organizacjami integracji gospodarczej mają obowiązek włączyć informacje do swoich rejestrów.

Artykuł 9

EWIDENCJONOWANIE I PRZECHOWYWANIE DANYCH

1. Każda ze Stron będzie wymagać od właścicieli lub operatorów zakładów będących przedmiotem wymagań dotyczących raportowania zawartych w artykule 7, aby ewidencjonowali dane konieczne do określenia, zgodnie z ustępem 2 i z odpowiednią częstotliwością, dokonywanych przez dany zakład uwolnień i transferów zewnętrznych będących przedmiotem raportowania na podstawie artykułu 7 oraz aby przechowywali i udostępniali właściwym władzom ewidencję danych na podstawie których uzyskano przekazane w raporcie informacje, za okres pięciu lat od zakończenia roku raportowania, którego dotyczą.
2. Każda ze Stron będzie wymagać od właścicieli lub operatorów zakładów będących przedmiotem raportowania na podstawie artykułu 7 aby posługiwali się najlepszymi dostępnymi informacjami, które mogą zawierać dane o wynikach monitoringu, czynnikach powodujących emisję, równania bilansu masowego, wyniki monitoringu pośredniego lub innych obliczeń, wyniki ocen technicznych i innych ocen. Tam, gdzie to stosowne, informacje powinny być zbierane z zastosowaniem metodologii uznawanych na forum międzynarodowym.

Artykuł 10

OCENA JAKOŚCI

1. Każda ze Stron będzie wymagać od właścicieli lub operatorów zakładów będących przedmiotem wymagań dotyczących raportowania zawartych w artykule 7, ustęp 1 aby zapewnili jakość zawartych w raportach danych.
2. Każda ze Stron zapewni, że dane zawarte w jej rejestrze będą przedmiotem oceny jakości przeprowadzanej przez właściwą władzę, dotyczącej w szczególności ich kompletności,

spójności i wiarygodności, z uwzględnieniem wytycznych, które mogą zostać opracowane przez Spotkanie Stron.

Artykuł 11

PUBLICZNY DOSTĘP DO INFORMACJI

1. Każda ze Stron zapewni publiczny dostęp do informacji zawartych w prowadzonym przez nią rejestrze uwalniania i transferu zanieczyszczeń, bez konieczności wykazywania jakiegokolwiek interesu i zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu, w pierwszym rzędzie przez zapewnienie bezpośredniego elektronicznego dostępu do rejestru za pomocą publicznych sieci telekomunikacyjnych.
2. W przypadku, gdy informacje zawarte w prowadzonym przez Stronę rejestrze nie są łatwo publicznie dostępne za pomocą środków elektronicznych, każda ze Stron zapewni, że jej kompetentna władza będzie udostępniać te informacje na żądanie, za pomocą innych efektywnych środków, tak szybko jak to możliwe lecz nie później niż jeden miesiąc po zgłoszeniu wniosku.
3. Z zastrzeżeniem ustępu 4 każda ze Stron zapewni, że dostęp do informacji zawartych w rejestrze jest bezpłatny.
4. Każda ze Stron może zezwolić swojej właściwej władzy na pobieranie opłat za sporządzenie kopii i przesłanie określonych informacji, o których mowa w ustępie 2, ale opłaty te nie mogą przekraczać uzasadnionych stawek.
5. W przypadku, gdy informacje zawarte w prowadzonym przez Stronę rejestrze nie są łatwo publicznie dostępne za pomocą środków elektronicznych, każda ze Stron ułatwi elektroniczny dostęp do swojego rejestru w miejscach publicznie dostępnych, na przykład w bibliotekach publicznych, urzędach władz lokalnych lub innych odpowiednich miejscach.

Artykuł 12

POUFNOŚĆ

1. Każda ze Stron może upoważnić właściwą władzę do uznania za poufną informacji znajdującej się w rejestrze w przypadku, gdy publiczne ujawnienie tej informacji miałoby szkodliwy wpływ na:
 - (a) Stosunki międzynarodowe, obronę narodową lub bezpieczeństwo publiczne;

- (b) Wymiar sprawiedliwości, prawo do bezstronnego procesu, lub zdolność prowadzenia przez władzę publiczną dochodzenia w sprawach karnych lub dyscyplinarnych;
- (c) Tajemnicę handlową lub przemysłową, jeżeli tajemnica taka jest chroniona przez prawo dla obrony uzasadnionych interesów gospodarczych;
- (d) Prawo własności intelektualnej; lub
- (e) Poufność danych i (lub) akt osobowych dotyczących osoby fizycznej, tam gdzie zachowanie takiej poufności jest przewidziane przez prawo krajowe, a osoba ta nie zgadza się na publiczne ujawnienie informacji.

Powyższe powody umożliwiające zachowanie poufności będą interpretowane w sposób zawężający, z uwzględnieniem interesu społecznego przemawiającego za ujawnieniem informacji oraz tego, czy żądana informacja dotyczy uwolnień do środowiska.

2. W ramach ustępu 1 (c) zostanie rozważone ujawnienie, zgodnie z prawem krajowym, każdej informacji dotyczącej uwolnień mającej znaczenie dla ochrony środowiska.
3. Wszędzie tam, gdzie, na podstawie ustępu 1, informacja zostanie uznana za poufną, w rejestrze zostanie wskazane jaki typ informacji został utajniony, na przykład poprzez dostarczenie, jeśli to możliwe, ogólnych informacji chemicznych, oraz wskazanie powodu utajnienia.

Artykuł 13

UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W ROZWOJU KRAJOWYCH REJESTRÓW UWALNIANIA I TRANSFERU ZANIECZYSZCZEŃ

1. Każda ze Stron zapewni odpowiednie możliwości udziału społeczeństwa w rozwoju krajowych rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń, w ramach swojego prawa krajowego.
2. Dla realizacji celu wyrażonego w ustępie 1 każda ze Stron zapewni możliwość bezpłatnego dostępu do informacji dotyczących proponowanych środków rozwoju krajowego rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń oraz możliwość składania wszelkich komentarzy, informacji, analiz lub opinii odnoszących się do procesu podejmowania decyzji; wkład społeczeństwa zostanie wzięty pod uwagę przez odpowiednią władzę.
3. Każda ze Stron zapewni, że po podjęciu decyzji o utworzeniu lub istotnej zmianie rejestru informacja o decyzji i o uzasadniających ją okolicznościach zostanie podana do publicznej wiadomości w terminie.

Artykuł 14

DOSTĘP DO WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

1. Każda ze Stron zapewni, w ramach krajowego ustawodawstwa, że każda osoba, która stwierdzi, że jej żądanie udostępnienia informacji zgodnie z postanowieniami artykułu 11 ustęp 2, pozostało nierozpatrzone, niesłusznie odrzucone, w całości lub w części, załatwione nieodpowiednio, lub w inny sposób potraktowane niezgodnie z postanowieniami tamtego ustępu, będzie miała dostęp do procedury odwoławczej przed sądem lub innym niezależnym i bezstronnym organem powołanym z mocy ustawy.
2. Wymagania zawarte w ustępie 1 nie naruszają odpowiednich praw i obowiązków Stron wynikających z istniejących stosowanych między nimi traktatów, dotyczących materii uregulowanej w niniejszym artykule.

Artykuł 15

WZMOCNIENIE INSTYTUCJONALNE

1. Każda ze Stron będzie wspierać społeczną świadomość dotyczącą rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń oraz zapewni udzielanie społeczeństwu pomocy i wskazówek w zakresie dostępu do rejestru, w rozumieniu zawartych w nim informacji oraz w zakresie korzystania z tych informacji.
2. Każda ze Stron powinna zapewnić odpowiedzialnym władzom i instytucjom właściwe wzmocnienie instytucjonalne oraz wskazówki pomocne przy wykonywaniu obowiązków wynikających z niniejszego Protokołu.

Artykuł 16

WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

1. Tam, gdzie to stosowne, Strony będą współpracować i pomagać sobie wzajemnie:
 - (a) W międzynarodowych działaniach służących realizacji celów niniejszego Protokołu;
 - (b) Na podstawie wzajemnego porozumienia zainteresowanych Stron, we wdrażaniu krajowych systemów zgodnie z niniejszym Protokołem;
 - (c) W przekazywaniu informacji objętych niniejszym Protokołem, dotyczących uwolnień i transferów na obszarach przygranicznych; oraz

- (d) W przekazywaniu informacji objętych niniejszym Protokołem, dotyczących transferów między Stronami.
2. Tam, gdzie to stosowne Strony będą popierać współpracę między sobą i z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi w celu promowania:
- (a) Społecznej świadomości na poziomie międzynarodowym;
 - (b) Przepływu technologii; oraz
 - (c) Zabezpieczenia pomocy technicznej w sprawach związanych z niniejszym Protokołem dla Stron należących do krajów rozwijających się oraz dla Stron, których gospodarka znajduje się w okresie transformacji.

Artykuł 17

SPOTKANIE STRON

1. Niniejszym ustanawia się Spotkanie Stron. Jego pierwsza sesja zostanie zwołana nie później niż w ciągu dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszego Protokołu. Następnie zwykłe sesje Spotkania Stron będą odbywać się łącznie albo równoległe ze zwykłymi Spotkaniami Stron Konwencji, chyba, że Strony niniejszego Protokołu postanowią inaczej. Spotkanie Stron odbędzie się na sesji nadzwyczajnej jeśli samo tak zdecyduje podczas sesji zwykłej, albo na pisemną prośbę którejkolwiek ze Stron, pod warunkiem, że w ciągu sześciu miesięcy od zakomunikowania jej wszystkim Stronom przez Sekretarza Wykonawczego Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ prośba taka uzyska poparcie co najmniej jednej trzeciej Stron.
2. Spotkanie Stron będzie dokonywać w sposób ciągły przeglądu wdrażania i rozwoju niniejszego Protokołu opierając się na okresowych sprawozdaniach Stron oraz, mając ten cel na uwadze, będzie:
- (a) Dokonywać przeglądu rozwoju rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń i popierać ich stałe wzmacnianie i ujednolicanie;
 - (b) Opracowywać wytyczne ułatwiające ich Stronom raportowanie, unikając przy dublowaniu wysiłków w tym zakresie;
 - (c) Opracowywać plan prac;
 - (d) Rozpatrywać i, tam gdzie to stosowne, przyjmować środki w celu zwiększenia współpracy międzynarodowej zgodnie z artykułem 16;
 - (e) Tworzyć instytucje pomocnicze, jakie uzna za potrzebne;

- (f) Rozpatrywać i przyjmować propozycje zmian do niniejszego Protokołu i jego załączników, które uzna za potrzebne dla osiągnięcia celu Protokołu, stosownie do przepisów artykułu 20;
 - (g) Podczas pierwszej sesji rozważy i przyjmie w drodze konsensusu reguły proceduralne dotyczące swoich sesji i sesji swoich instytucji pomocniczych, biorąc pod uwagę wszelkie reguły proceduralne przyjęte przez Spotkanie Stron Konwencji;
 - (h) Rozpatrywać ustanowienie rozwiązań finansowych w drodze konsensusu oraz mechanizmów pomocy technicznej ułatwiających wdrażanie niniejszego Protokołu;
 - (i) Tam, gdzie to stosowne korzystać z usług innych odpowiednich instytucji międzynarodowych dla osiągnięcia celów niniejszego Protokołu.
 - (j) Rozpatrywać i podejmować wszelkie dodatkowe działania, jakie mogą być wymagane dla wsparcia celów niniejszego Protokołu, takie jak przyjęcie wytycznych i zaleceń popierających jego wdrażanie.
3. Spotkania Stron będzie ułatwiać wymianę informacji dotyczących doświadczeń zdobytych podczas raportowania o transferach z zastosowaniem podejścia opartego na kryterium zanieczyszczenia i na kryterium rodzaju odpadu oraz będzie dokonywać przeglądu tych doświadczeń w celu zbadania możliwości ujednoczenia tych dwóch podejść, biorąc pod uwagę interes społeczny w zakresie dostępu do informacji, zgodnie z artykułem 1, a także ogólną skuteczność krajowych rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń.
4. Organizacja Narodów Zjednoczonych, jej wyspecjalizowane agencje oraz Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej, jak również każde Państwo lub regionalna organizacja integracji gospodarczej uprawnione na mocy artykułu 24 do podpisania niniejszego Protokołu lecz nie będące jej Stronami, jak również każda organizacja międzynarodowa kompetentna w dziedzinach, których dotyczy Protokół, są uprawnione do uczestniczenia jako obserwatorzy w sesjach Spotkania Stron. Ich wstęp i uczestnictwo będzie podlegało regułom proceduralnym przyjętym przez Spotkanie Stron.
5. Każda organizacja pozarządowa kompetentna w dziedzinach, których dotyczy Protokół, która zawiadomiła Sekretarza Wykonawczego Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ o swojej chęci uczestnictwa w sesji Spotkania Stron jest uprawniona do uczestniczenia jako obserwator, chyba, że sprzeciwi się temu jedna trzecia obecnych. Jej wstęp i uczestnictwo będzie podlegało regułom proceduralnym przyjętym przez Spotkanie Stron.

Artykuł 18

PRAWO GŁOSOWANIA

1. Za wyjątkiem przewidzianym w ustępie 2, każda ze Stron niniejszego Protokołu ma prawo do jednego głosu.
2. Regionalne organizacje integracji gospodarczej, w sprawach podlegających ich właściwości, będą miały prawo do głosowania ilością głosów równą liczbie ich państw członkowskich, które są Stronami. Organizacje te nie mogą korzystać z prawa do głosowania, jeżeli ich państwa członkowskie korzystają ze swego prawa do głosowania i odwrotnie.

Artykuł 19

ZAŁĄCZNIKI

Załączniki do niniejszego Protokołu stanowią jego integralną część i, o ile wprost nie stwierdzono inaczej, odwołanie do niniejszego Protokołu stanowi jednocześnie odwołanie do jego załączników.

Artykuł 20

POPRAWKI

1. Każda Strona może proponować poprawki do niniejszego Protokołu.
2. Propozycje poprawek do niniejszego Protokołu będą rozpatrzone na sesji Spotkania Stron.
3. Każdą proponowaną poprawkę do niniejszego Protokołu składa się na piśmie do sekretariatu, który przekaże ją wszystkim Stronom, innym Państwom i regionalnym organizacjom integracji gospodarczej, które zgodziły się na związanie niniejszym Protokołem, a w stosunku, do których nie wszedł on jeszcze w życie oraz Sygnatariuszom, co najmniej na sześć miesięcy przed sesją, na której zostanie zaproponowane przyjęcie tej poprawki.
4. Strony dołożą wszelkich starań, aby porozumienie co do każdej proponowanej poprawki zostało osiągnięte w drodze konsensusu. Jeżeli wszelkie środki do osiągnięcia konsensusu zostaną wyczerpane a porozumienie nie zostanie osiągnięte, poprawka może w ostateczności zostać przyjęta większością trzech czwartych głosów Stron obecnych na sesji i głosujących.

5. Do celów niniejszego artykułu, "Strony obecne i głosujące" oznacza Strony obecne i oddające głos za lub przeciw.
6. Każda poprawka do niniejszego Protokołu przyjęta zgodnie z ustępem 4 zostanie przekazana przez sekretariat Depozytariuszowi, który rozprowadzi ją wśród wszystkich Stron, innych Państw i regionalnych organizacji integracji gospodarczej, które zgodziły się na związanie niniejszym Protokołem, a w stosunku do których nie wszedł on jeszcze w życie oraz wśród Sygnatariuszy.
7. Poprawka inna niż dotycząca załącznika wejdzie w życie dla Stron, które ją ratyfikowały, przyjęły lub zatwierdziły dziewięćdziesiątego dnia od dnia otrzymania przez Depozytariusza dokumentów potwierdzających ratyfikację, przyjęcie lub zatwierdzenie od co najmniej trzech czwartych Stron, które były nimi w czasie, kiedy poprawka była przyjmowana. Następnie poprawka będzie wchodzić w życie w stosunku do każdej innej Strony dziewięćdziesiątego dnia od dnia złożenia przez tę Stronę dokumentu potwierdzającego ratyfikację, przyjęcie lub zatwierdzenie poprawki.
8. W przypadku poprawki do załącznika Strona, która jej nie akceptuje zawiadomi o tym Depozytariusza na piśmie w ciągu dwunastu miesięcy od dnia rozprowadzenia tej poprawki przez Depozytariusza. Depozytariusz niezwłocznie poinformuje wszystkie Strony o otrzymaniu takiego zawiadomienia. Strona może w dowolnej chwili wycofać zawiadomienie o braku akceptacji, po czym poprawka do załącznika wejdzie w życie w stosunku do tej Strony.
9. Po upływie dwunastu miesięcy od dnia rozprowadzenia przez Depozytariusza poprawki do załącznika zgodnie z ustępem 6, poprawka ta wejdzie w życie w stosunku do tych Stron, które nie przedłożyły Depozytariuszowi zawiadomienia zgodnie z ustępem 8, pod warunkiem, że w tym czasie zawiadomienia takie złożyła nie więcej niż jedna trzecia Stron będących nimi w czasie kiedy poprawka do załącznika była przyjmowana.
10. W przypadku, gdy poprawka do załącznika jest bezpośrednio związana z poprawką do Protokołu nie wejdzie ona w życie do czasu wejścia w życie poprawki do Protokołu.

Artykuł 21

SEKRETARIAT

Sekretarz Wykonawczy Europejskiej Komisji Gospodarczej będzie spełniał następujące funkcje sekretariatu:

- (a) Przygotowywanie i obsługa sesji Spotkania Stron;
- (b) Przekazywanie Stronom sprawozdań i innych informacji otrzymywanych zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu;

- (c) Przekazywanie Spotkaniu Stron sprawozdań o działalności sekretariatu; oraz
- (d) Wszelkie inne funkcje, które mogą zostać określone przez Spotkanie Stron w oparciu o dostępne środki.

Artykuł 22

PRZEGLĄD STOSOWANIA

Na swojej pierwszej sesji Spotkanie Stron ustanowi w drodze konsensusu procedury współpracy i mechanizmy instytucjonalne o charakterze niesądowym, niespornym i doradczym zajmujące się oceną i wspieraniem przestrzegania postanowień niniejszego Protokołu oraz przypadkami nieprzestrzegania. Ustanawiając takie procedury i mechanizmy Spotkanie Stron rozważy, między innymi, czy zezwolić na przyjmowanie informacji dotyczących spraw związanych z niniejszym Protokołem od członków społeczeństwa.

Artykuł 23

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

1. W razie powstania sporu pomiędzy dwoma lub więcej Stronami, dotyczącego wykładni lub stosowania niniejszego Protokołu, będą one poszukiwać rozwiązania w drodze negocjacji lub za pomocą jakiegokolwiek innego pokojowego sposobu rozstrzygania sporów uzgodnionego przez strony sporu.
2. Przy podpisywaniu, ratyfikacji, zatwierdzaniu, przyjęciu lub przystąpieniu do niniejszego Protokołu, albo w późniejszym terminie, Państwo może oświadczyć Depozytariuszowi na piśmie, że dla sporów nie rozwiązanych zgodnie z postanowieniami ustępu 1, przyjmuje ono jeden lub oba z następujących sposobów rozstrzygania sporów jako obowiązujące w stosunku do każdej Strony przyjmującej takie samo zobowiązanie:
 - (a) Przedłożenie sporu Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości;
 - (b) Arbitraż zgodnie z procedurą ustaloną w załączniku IV.

Regionalna organizacja integracji gospodarczej może złożyć skuteczną deklarację w stosunku do arbitrażu zgodnie z procedurą, o której mowa w punkcie (b).
3. Jeżeli strony sporu zgodziły się na oba sposoby rozstrzygania sporów, o których mowa w ustępie 2, spór może zostać poddany tylko Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości chyba, że strony sporu uzgodnią inaczej.

Artykuł 24

PODPISANIE

Niniejszy Protokół będzie otwarty do podpisu w Kijowie (Ukraina) od 21 do 23 maja 2003 r. podczas piątej Konferencji Ministerialnej „Środowisko dla Europy” a następnie w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku do dnia 31 grudnia 2003 r., dla wszystkich Państw będących członkami Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz dla regionalnych organizacji integracji gospodarczej utworzonych przez suwerenne państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych, którym państwa członkowskie przekazały kompetencje w sprawach regulowanych niniejszym Protokołem, włączając w to kompetencję do zawierania traktatów w tych sprawach.

Artykuł 25

DEPOZYTARIUSZ

Funkcję Depozytariusza niniejszego Protokołu pełni Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 26

RATYFIKACJA, ZATWIERDZENIE, PRZYJĘCIE LUB PRZYSTĄPIENIE

1. Niniejszy Protokół podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu przez Państwa sygnatariuszy lub przez regionalne organizacje integracji gospodarczej, o których mowa w artykule 24.
2. Niniejszy Protokół będzie otwarty od 1 stycznia 2004 r dla przystąpienia przez Państwa i regionalne organizacje integracji gospodarczej, o których mowa w artykule 24.
3. Każda regionalna organizacja integracji gospodarczej, o której mowa w artykule 24 stająca się Stroną, a której żadne z państw członkowskich nie jest Stroną, przyjmuje na siebie wszystkie zobowiązania wynikające z niniejszego Protokołu. W przypadku organizacji, której jedno lub więcej Państw członkowskich jest Stroną, organizacja ta i jej Państwa członkowskie zdecydują o podziale odpowiedzialności za wypełnienie zobowiązań wynikających z niniejszego Protokołu. W takich przypadkach organizacja i jej Państwa członkowskie nie mogą równocześnie korzystać z uprawnień wynikających z niniejszego Protokołu.
4. Regionalne organizacje integracji gospodarczej, o których mowa w artykule 24 w swoich dokumentach dotyczących ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia określają

zakres swoich kompetencji odnośnie spraw uregulowanych niniejszym Protokołem. Organizacje te będą także informować Depozytariusza o każdej istotnej zmianie w zakresie ich kompetencji.

Artykuł 27

WEJŚCIE W ŻYCIE

1. Niniejszy Protokół wchodzi w życie dziewięćdziesiątego dnia od dnia złożenia szesnastego dokumentu potwierdzającego ratyfikację, przyjęcie, zatwierdzenie lub przystąpienie.
2. Dla potrzeb ustępu 1, żadnego instrumentu złożonego przez regionalną organizację integracji gospodarczej nie zalicza się jako dodatkowego w stosunku do złożonych przez Państwa członkowskie tej organizacji.
3. Dla każdego Państwa lub regionalnej organizacji integracji gospodarczej, które ratyfikują, przyjmą lub zatwierdzą niniejszy Protokół albo też przystąpią do niego po złożeniu szesnastego dokumentu potwierdzającego ratyfikację, przyjęcie, zatwierdzenie lub przystąpienie, Protokół wchodzi w życie dziewięćdziesiątego dnia od dnia złożenia przez to Państwo lub organizację dokumentu potwierdzającego ratyfikację, przyjęcie, zatwierdzenie lub przystąpienie.

Artykuł 28

ZASTRZEŻENIA

W odniesieniu do Protokołu nie dopuszcza się żadnych zastrzeżeń.

Artykuł 29

WYPOWIEDZENIE

W każdym czasie, po upływie trzech lat od chwili wejścia w życie niniejszego Protokołu w odniesieniu do danej Strony, Strona ta może wypowiedzieć Protokół poprzez złożenie Depozytariuszowi pisemnego zawiadomienia. Każde takie zawiadomienie stanie się skuteczne dziewięćdziesiątego dnia od dnia otrzymania wypowiedzenia przez Depozytariusza.

Artykuł 30

TEKSTY AUTENTYCZNE

Oryginał niniejszego Protokołu, którego teksty angielski, francuski i rosyjski są jednakowo autentyczne będzie złożony u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, należycie w tym celu upoważnieni, podpisali niniejszy Protokół.

SPORZĄDZONO w Kijowie, dnia dwudziestego pierwszego maja, dwa tysiące trzeciego.

ZAŁĄCZNIKI

RODZAJE DZIAŁALNOŚCI

Nr	Rodzaj działalności	Wartość progowa dotycząca mocy / wydajności (kolumna 1)	Wartość progowa dotycząca zatrudnienia (kolumna 2)
1.	Sektor energetyczny		
(a)	Rafinerie ropy naftowej i gazu ziemnego	*	10 zatrudnionych
(b)	Instalacje do gazyfikacji i skraplania	*	
(c)	Elektrownie ciepłone i inne instalacje spalające	O mocy wejściowej 50 megawatów (MW)	
(d)	Piece koksownicze	*	
(e)	Młyny węglowe	O wydajności 1 tony na godzinę	
(f)	Instalacje do produkcji produktów węglowych i bezdymnych paliw stałych	*	
2.	4.1.1.1. Produkcja i obróbka metali		
(a)	Instalacje do prażenia lub spiekania rud metali (łącznie z rudą siarczkową)	*	10 zatrudnionych
(b)	Instalacje do produkcji surówki lub stali (wytop pierwotny lub wtórny), w tym odlewnictwo ciągle	O wydajności 2,5 tony na godzinę	
(c)	Instalacje do przetwarzania metali żelaznych: (i) Walcowanie na gorąco (ii) Kuźnie z młotami (iii) Stosowanie ochronnych pokryć metalicznych	O wydajności 20 ton stali surowej na godzinę O mocy 50 kilo dżuli na młot, w których użyta moc cieplna przekracza 20 MW O wsadzie 2 ton surowej stali na godzinę	
(d)	Odlewnie metali żelaznych	O wydajności 20 ton na dobę	
(e)	Instalacje:		

Nr	Rodzaj działalności	Wartość progowa dotycząca mocy / wydajności (kolumna 1)	Wartość progowa dotycząca zatrudnienia (kolumna 2)
	(i) Do produkcji surowych metali nieżelaznych z rud, koncentratów lub surowców wtórnych w procesach metalurgicznych, chemicznych lub elektrolitycznych	*	
	(ii) Do produkcji hutniczej, w tym do wytwarzania stopów, metali nieżelaznych, łącznie z produktami z odzysku (rafinacja, odlewanie itp.)	O wydajności przetopu 4 tony na dobę w przypadku ołowiu i kadmu lub 20 ton na dobę w przypadku innych metali	10 zatrudnionych
(f)	Instalacje do powierzchniowej obróbki metali i tworzyw sztucznych z zastosowaniem procesów elektrolitycznych lub chemicznych	W przypadku, gdy objętość kadzi produkcyjnych wynosi 30 m ³	
3. Przemysł mineralny			
(a)	Górnictwo podziemne i procesy z nim związane	*	
(b)	Górnictwo odkrywkowe	Gdzie powierzchnia miejsca wydobycia wynosi 25 hektarów	
(c)	Instalacje do produkcji: (i) Klinkieru cementowego w piecach obrotowych (ii) Wapna w piecach obrotowych (iii) Klinkieru cementowego lub wapna w innych piecach	O wydajności 500 ton na dobę O wydajności przekraczającej 50 ton na dobę O wydajności 50 ton na dobę	10 zatrudnionych
(d)	Instalacje do produkcji azbestu oraz wytwarzania produktów na bazie azbestu	*	
(e)	Instalacje do wytwarzania szkła, w tym włókien szklanych	O zdolności wytopu 20 ton na dobę	
(f)	Instalacje do wytapiania substancji mineralnych, w tym do produkcji włókien mineralnych	O zdolności wytopu 20 ton na dobę	
(g)	Instalacje do wytwarzania produktów ceramicznych metodą wypalania, a w szczególności dachówki, cegły, cegły ogniotrwałej, płytek, wyrobów kamionkowych lub porcelany	O zdolności produkcyjnej 75 ton na dobę lub o pojemności pieca 4 m ³ oraz o gęstości ustawienia produktu w piecu 300 kg/m ³	

Nr	Rodzaj działalności	Wartość progowa dotycząca mocy / wydajności (kolumna 1)	Wartość progowa dotycząca zatrudnienia (kolumna 2)
4.	Przemysł chemiczny		
(a)	<p>Instalacje chemiczne do produkcji na skalę przemysłową podstawowych chemikaliów organicznych takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Węglowodory proste (łańcuchowe lub cykliczne, nasycone lub nienasycone, alifatyczne lub aromatyczne) (ii) Węglowodory zawierające tlen takie jak alkohole, aldehydy, ketony, kwasy karboksylowe, estry, octany, etery, nadtlenki, żywice epoksydowe (iii) Siarkowe pochodne węglowodorów (iv) Azotowe pochodne węglowodorów takie jak aminy, amidy, związki azotawe, nitrozwiązki lub azotany, nityle, cyjaniny, izocyjaniny (v) Fosforowe pochodne węglowodorów (vi) Chlorowcowe pochodne węglowodorów (vii) Związki organometaliczne (viii) Podstawowe materiały z tworzyw sztucznych (polimery, włókna syntetyczne i włókna celulozowe) (ix) Gumy syntetyczne (x) Barwniki i pigmenty (xi) Środki powierzchniowo czynne 	*	10 zatrudnionych
(b)	<p>Instalacje chemiczne do produkcji na skalę przemysłową podstawowych chemikaliów nieorganicznych, takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Gazy, takie jak amoniak, chlor lub chlorowódor, fluor lub fluorowódor, tlenki węgla, związki siarki, tlenki azotu, wodór, dwutlenek siarki, chlorek karbonylu (ii) Kwasy, takie jak kwas chromowy, kwas fluorowodorowy, kwas fosforowy, kwas azotowy, kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, oleum, kwas siarkawy (iii) Zasady, takie jak wodorotlenek amonowy, wodorotlenek potasowy, wodorotlenek sodowy (iv) Sole, takie jak chlorek amonowy, chloran potasowy, węglan potasowy, węglan sodowy, nadboran, azotan srebrowy (v) Niemetale, tlenki metali lub inne związki nieorganiczne, taki jak węglík wapniowy, krzem, węglík krzemowy 	*	

Nr	Rodzaj działalności	Wartość progowa dotycząca mocy / wydajności (kolumna 1)	Wartość progowa dotycząca zatrudnienia (kolumna 2)
(c)	Instalacje chemiczne do produkcji na skalę przemysłową nawozów sztucznych na bazie fosforu, azotu lub potasu (nawozy proste i wieloskładnikowe)	*	
(d)	Instalacje chemiczne do produkcji na skalę przemysłową podstawowych środków ochrony roślin i biocydów	*	
(e)	Instalacje wykorzystujące procesy chemiczne lub biologiczne do produkcji na skalę przemysłową podstawowych produktów farmaceutycznych	*	
(f)	Instalacje chemiczne do produkcji na skalę przemysłową materiałów wybuchowych i pirotechnicznych	*	10 zatrudnionych
5.	Gospodarka odpadami i gospodarka wodno-ściekowa		
(a)	Instalacje do spalania, pirolizy, odzysku, chemicznego usuwania lub składowania odpadów niebezpiecznych	Przyjmujące 10 ton odpadów na dobę	10 zatrudnionych
(b)	Instalacje do spalania odpadów komunalnych	O wydajności 3 ton na godzinę	
(c)	Instalacje do unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne	O wydajności 50 ton na dobę	
(d)	Składowiska (z wyłączeniem składowisk odpadów obojętnych)	Przyjmujące 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej wydajności 25.000 ton	
(e)	Instalacje do unieszkodliwiania lub recyklingu zwłok zwierzęcych lub odpadów zwierzęcych	O wydajności przetwarzania 10 ton na dobę	
(f)	Oczyszczalnie ścieków komunalnych	O wydajności 100.000 mieszkańców równoważnych	
(g)	Eksplloatowane niezależnie oczyszczalnie ścieków przemysłowych służące jednej lub większej ilości rodzajów działalności wymienionych w tym aneksie	O wydajności 10.000 m ³ na dobę	
6.	Produkcja i obróbka papieru i drewna		
(a)	Zakłady przemysłowe do produkcji masy celulozowo-papierniczej z drewna lub podobnych materiałów włóknistych	*	10 zatrudnionych
(b)	Zakłady przemysłowe do produkcji papieru, tektury i innych pierwotnych podstawowych produktów drewnianych (takich jak płyty wiórowe, płyty pilśniowe i sklejka)	O wydajności produkcji 20 ton na dobę	

Nr	Rodzaj działalności	Wartość progowa dotycząca mocy / wydajności (kolumna 1)	Wartość progowa dotycząca zatrudnienia (kolumna 2)
(c)	Zakłady przemysłowe do chemicznej konserwacji drewna i produktów drewnianych	O wydajności produkcji 50 m ³ na dobę	
7. Intensywna produkcja żywca i hodowla ryb			
(a)	Instalacje do intensywnej hodowli drobiu lub świń	(i) Z 40.000 stanowiskami dla drobiu (ii) Z 2.000 stanowisk do hodowli świń (powyżej 30 kg) (iii) Z 750 stanowiskami dla loch	10 zatrudnionych
(b)	Intensywna hodowla ryb i skorupiaków	1.000 ton ryb i skorupiaków na rok	10 zatrudnionych
8. Produkty roślinne i zwierzęce w sektorze spożywczym			
(a)	Rzeźnie	O wydajności produkcji 50 ton tusz na dobę	
(b)	Procesy obróbki i przetwarzania mające na celu wytwarzanie produktów żywnościowych z: (i) Surowców zwierzęcych (innych niż mleko) (ii) Surowców roślinnych	O wydajności produkcji produktów gotowych 75 ton na dobę O wydajności produkcji produktów gotowych 300 ton na dobę (wartość przeciętna w stosunku kwartalnym)	10 zatrudnionych
(c)	Obróbka i przetwarzanie mleka	O wydajności odbierania 200 ton mleka na dobę (wartość przeciętna w stosunku rocznym)	
9. Inne rodzaje działalności			

Nr	Rodzaj działalności	Wartość progowa dotycząca mocy / wydajności (kolumna 1)	Wartość progowa dotycząca zatrudnienia (kolumna 2)
(a)	Zakłady obróbki wstępnej (operacje takie jak pranie, wybielanie, merceryzacja) lub barwienia włókien albo tekstyliów	O wydajności obróbki 10 ton na dobę	10 zatrudnionych
(b)	Zakłady garbowania skór zwierzęcych i innych	O wydajności obróbki 12 ton produktów gotowych na dobę	
(c)	Instalacje do powierzchniowej obróbki substancji, przedmiotów lub produktów z wykorzystaniem rozpuszczalników organicznych, w szczególności do wykańczania powierzchniowego, drukowania, powlekania, odtłuszczania, impregnacji wodoodpornej, pakowania, malowania, czyszczenia lub impregnowania	O wydajności przerobowej 150 kg na dobę lub 200 ton na rok	
(d)	Instalacje do produkcji elektrod węglowych (trudno palonego węgla) lub elektrografitu poprzez spalanie lub gratyfikację	*	
(e)	Instalację do budowy lub malowania statków lub do usuwania farby ze statków	O wydajności dla statków o długości 100 m	

Wyjaśnienia:

Kolumna 1 zawiera wartości progowe, o których mowa w artykule 7, ustęp 1 (a).

Gwiazdka (*) wskazuje, że w danym przypadku nie określono wartości progowej (wszystkie zakłady są objęte obowiązkiem raportowania).

Kolumna 2 zawiera wartości progowe dotyczące zatrudnienia, o których mowa w artykule 7 ustęp 1 (b).

„10 zatrudnionych” oznacza równowartość zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy.

ZAŁĄCZNIK II

ZANIECZYSZCZENIA

Nr	Numer CAS	Zanieczyszczenie	Wartość progowa dla uwolnień (kolumna 1)			Wartość progowa dla zewnętrznych transferów zanieczyszczeń (kolumna 2)	Wartość progowa dla wytwarzania, przetwarzania lub używania (kolumna 3)
			do powietrza (kolumna 1a) kg/rok	do wody (kolumna 1b) kg/rok	do gleby (kolumna 1c) kg/rok		
1	74-82-8	Metan (CH ₄)	100 000	-	-	-	*
2	630-08-0	Tlenek węgla (CO)	500 000	-	-	-	*
3	124-38-9	Dwutlenek węgla (CO ₂)	100 milionów	-	-	-	*
4		Fluorowęglowodory (HFCs)	100	-	-	-	*
5	10024-97-2	Podtlenek azotu (N ₂ O)	10 000	-	-	-	*
6	7664-41-7	Amoniak (NH ₃)	10 000	-	-	-	10 000
7		Niemetanowe lotne związki organiczne (NMVOC)	100 000	-	-	-	*
8		Tlenki azotu (NO _x /NO ₂)	100 000	-	-	-	*
9		Perfluorowęglowodory (PFCs)	100	-	-	-	*
10	2551-62-4	Sześćfluorek siarki (SF ₆)	50	-	-	-	*
11		Tlenki siarki (SO _x /SO ₂)	150 000	-	-	-	*
12		Azot całkowity	-	50 000	50 000	10 000	10 000
13		Fosfor całkowity	-	5 000	5 000	10 000	10 000
14		Chlorofluorowęglowodory (HCFCs)	1	-	-	100	10 000
15		Perchlorofluorowęglowodory	1	-	-	100	10 000

Nr	Numer CAS	Zanieczyszczenie	Wartość progowa dla uwolnień (kolumna 1)			Wartość progowa dla zewnętrznych transferów zanieczyszczeń (kolumna 2)	Wartość progowa dla wytwarzania, przetwarzania lub używania (kolumna 3)
			do powietrza (kolumna 1a) kg/rok	do wody (kolumna 1b) kg/rok	do gleby (kolumna 1c) kg/rok		
		(CFCs)					
16		Halony	1	-	-	100	10 000
17	7440-38-2	Arsen i jego związki (oznaczone jako As)	20	5	5	50	50
18	7440-43-9	Kadm i jego związki (oznaczone jako Cd)	10	5	5	5	5
19	7440-47-3	Chrom i jego związki (oznaczone jako Cr)	100	50	50	200	10 000
20	7440-50-8	Miedź i jej związki (oznaczone jako Cu)	100	50	50	500	10 000
21	7439-97-6	Rtęć i jej związki (oznaczone jako Hg)	10	1	1	5	5
22	7440-02-0	Nikiel i jego związki (oznaczone jako Ni)	50	20	20	500	10 000
23	7439-92-1	Ołów i jego związki (oznaczone jako Pb)	200	20	20	50	50
24	7440-66-6	Cynk i jego związki (oznaczone jako Zn)	200	100	100	1 000	10 000
25	15972-60-8	Alachlor	-	1	1	5	10 000
26	309-00-2	Aldryna	1	1	1	1	1
27	1912-24-9	Atrazyna	-	1	1	5	10 000
28	57-74-9	Chlordan	1	1	1	1	1
29	143-50-0	Chlordekon	1	1	1	1	1
30	470-90-6	Chlorfenwinfos	-	1	1	5	10 000

Nr	Numer CAS	Zanieczyszczenie	Wartość progowa dla uwolnień (kolumna 1)			Wartość progowa dla zewnętrznych transferów zanieczyszczeń (kolumna 2)	Wartość progowa dla wytwarzania, przetwarzania lub używania (kolumna 3)
			do powietrza (kolumna 1a) kg/rok	do wody (kolumna 1b) kg/rok	do gleby (kolumna 1c) kg/rok		
31	85535-84-8	Chloroalkany, C ₁₀ -C ₁₃	-	1	1	10	10 000
32	2921-88-2	Chloropirifos	-	1	1	5	10 000
33	50-29-3	DDT	1	1	1	1	1
34	107-06-2	1,2-Dichloroetan (EDC)	1 000	10	10	100	10 000
35	75-09-2	Dichlorometan (DCM)	1 000	10	10	100	10 000
36	60-57-1	Dieldryna	1	1	1	1	1
37	330-54-1	Diuron	-	1	1	5	10 000
38	115-29-7	Endosulfan	-	1	1	5	10 000
39	72-20-8	Endryna	1	1	1	1	1
40		Związki fluorowcoorganiczne (oznaczone jako AOX)	-	1 000	1 000	1 000	10 000
41	76-44-8	Heptachlor	1	1	1	1	1
42	118-74-1	Heksachlorobenzen (HCB)	10	1	1	1	5
43	87-68-3	Heksachlorobutadien (HCBd)	-	1	1	5	10 000
44	608-73-1	1,2,3,4,5,6-heksachlorocykloheksan (HCH)	10	1	1	1	10
45	58-89-9	Lindan	1	1	1	1	1
46	2385-85-5	Mireks	1	1	1	1	1
47		PCDD+PCDF (dioksyny i furany) (oznaczone jako	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001

Nr	Numer CAS	Zanieczyszczenie	Wartość progowa dla uwolnień (kolumna 1)			Wartość progowa dla zewnętrznych transferów zanieczyszczeń (kolumna 2)	Wartość progowa dla wytwarzania, przetwarzania lub używania (kolumna 3)
			do powietrza (kolumna 1a) kg/rok	do wody (kolumna 1b) kg/rok	do gleby (kolumna 1c) kg/rok		
		TEQ)					
48	608-93-5	Pentachlorobenzen	1	1	1	5	50
49	87-86-5	Pentachlorofenol (PCP)	10	1	1	5	10 000
50	1336-36-3	Polichlorowane bifenylo (PCBs)	0.1	0.1	0.1	1	50
51	122-34-9	Symazyna	-	1	1	5	10 000
52	127-18-4	Tetrachloroetylen (PER)	2 000	-	-	1 000	10 000
53	56-23-5	Tetrachlorometan (TCM)	100	-	-	1 000	10 000
54	12002-48-1	Trichlorobenzeny (TCBs)	10	-	-	1 000	10 000
55	71-55-6	1,1,1-Trichloroetan	100	-	-	1 000	10 000
56	79-34-5	1,1,2,2-Tetrachloroetan	50	-	-	1 000	10 000
57	79-01-6	Trichloroetylen	2 000	-	-	1 000	10 000
58	67-66-3	Trichlorometan	500	-	-	1 000	10 000
59	8001-35-2	Toksafen	1	1	1	1	1
60	75-01-4	Chlorek winylu	1 000	10	10	100	10 000
61	120-12-7	Antracen	50	1	1	50	50
62	71-43-2	Benzen	1 000	200 (oznaczone jako BTEX) _{a/}	200 (oznaczone jako BTEX) _{a/}	2 000 (oznaczone jako BTEX) _{a/}	10 000
63		Bromowane etery difenylo (PBDE)	-	1	1	5	10 000

Nr	Numer CAS	Zanieczyszczenie	Wartość progowa dla uwolnień (kolumna 1)			Wartość progowa dla zewnętrznych transferów zanieczyszczeń (kolumna 2)	Wartość progowa dla wytwarzania, przetwarzania lub używania (kolumna 3)
			do powietrza (kolumna 1a) kg/rok	do wody (kolumna 1b) kg/rok	do gleby (kolumna 1c) kg/rok		
64		Etoksyłany nonylofenolowe (NP/NPEs) i substancje pokrewne	-	1	1	5	10 000
65	100-41-4	Etylobenzen	-	200 (oznaczone jako BTEX) ^{a/}	200 (oznaczone jako BTEX) ^{a/}	2 000 (oznaczone jako BTEX) ^{a/}	10 000
66	75-21-8	Tlenek etylenu	1 000	10	10	100	10 000
67	34123-59-6	Izoproturon	-	1	1	5	10 000
68	91-20-3	Naftalen	100	10	10	100	10 000
69		Związki cynoorganiczne (jako całkowita Sn)	-	50	50	50	10 000
70	117-81-7	Di-(2-etyloheksylo)ftalan (DEHP)	10	1	1	100	10 000
71	108-95-2	Fenole (jako całkowity C)	-	20	20	200	10 000
72		Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (PAHs) ^{b/}	50	5	5	50	50
73	108-88-3	Toluen	-	200 (oznaczone jako BTEX) ^{a/}	200 (oznaczone jako BTEX) ^{a/}	2 000 (oznaczone jako BTEX) ^{a/}	10 000
74		Tributylocyna i jej związki	-	1	1	5	10 000
75		Trifenyllocyna i jej związki	-	1	1	5	10 000
76		Całkowity węgiel organiczny (TOC) (jako całkowity C lub ChZT3)	-	50 000	-	-	**

Nr	Numer CAS	Zanieczyszczenie	Wartość progowa dla uwolnień (kolumna 1)			Wartość progowa dla zewnętrznych transferów zanieczyszczeń (kolumna 2)	Wartość progowa dla wytwarzania, przetwarzania lub używania (kolumna 3)
			do powietrza (kolumna 1a) kg/rok	do wody (kolumna 1b) kg/rok	do gleby (kolumna 1c) kg/rok		
77	1582-09-8	Trifluralin	-	1	1	5	10 000
78	1330-20-7	Ksylene	-	200 (oznaczone jako BTEX) ^{a/}	200 (oznaczone jako BTEX) ^{a/}	2 000 (oznaczone jako BTEX) ^{a/}	10 000
79		Chlorki (jako całkowity Cl)	-	2 miliony	2 miliony	2 miliony	10 000 ^{e/}
80		Chlor i jego związki nieorganiczne (jako HCl)	10 000	-	-	-	10 000
81	1332-21-4	Azbest	1	1	1	10	10 000
82		Cyjanki (jako całkowite CN)	-	50	50	500	10 000
83		Fluorki (jako całkowity F)	-	2 000	2 000	10 000	10 000 ^{e/}
84		Fluor i jego związki nieorganiczne (oznaczane jako HF)	5 000	-	-	-	10 000
85	74-90-8	Cyjanowodór (HCN)	200	-	-	-	10 000
86		Pyły PM ₁₀	50 000	-	-	-	*

Wyjaśnienia:

Nadany zanieczyszczeniu numer CAS oznacza precyzyjny identyfikator w serwisie „Chemical Abstracts”.

Kolumna 1 zawiera wartości progowe, o których mowa w artykule 7 ustęp 1 (a)(i) oraz (iv). W przypadku, gdy wartość progowa podana w podkolumnie (powietrze, woda lub gleba) zostanie przekroczona, raportowanie o uwolnieniach lub - dla zanieczyszczeń zawartych w ściekach przeznaczonych do oczyszczalni ścieków - o transferach do elementu środowiska wymienionego w tej podkolumnie wymagane jest w stosunku do danego zakładu, w odniesieniu tych Stron, które opowiedziały się za systemem raportowania zgodnie z artykułem 7 ustęp 1 (a).

Kolumna 2 zawiera wartości progowe, o których mowa w artykule 7 ustęp 1 (a)(ii). W przypadku, gdy wartość progowa podana w tej kolumnie zostanie przekroczona dla danego zanieczyszczenia, raportowanie o zewnętrznych transferach tego zanieczyszczenia wymagane jest w stosunku do danego zakładu, w odniesieniu tych Stron, które opowiedziały się za systemem raportowania zgodnie z artykułem 7 ustęp 1 (a)(ii).

Kolumna 3 zawiera wartości progowe, o których mowa w artykule 7 ustęp 1 (b) W przypadku, gdy wartość progowa podana w tej kolumnie zostanie przekroczona dla danego zanieczyszczenia, raportowanie o uwolnieniach i transferach zewnętrznych tego zanieczyszczenia wymagane jest w stosunku do danego zakładu, w odniesieniu tych Stron, które opowiedziały się za systemem raportowania zgodnie z artykułem 7 ustęp 1 (b).

Myślnik (-) wskazuje, że dany parametr nie powoduje obowiązku raportowania.

Gwiazdka (*) wskazuje, że dla danego zanieczyszczenia należy stosować wartości progowe dotyczące uwolnień z kolumny (1)(a) zamiast wartości progowych dotyczących wytwarzania, przetwarzania lub używania.

Podwójna gwiazdka (**) wskazuje, że dla danego zanieczyszczenia należy stosować wartości progowe dotyczące uwolnień z kolumny (1)(b) zamiast wartości progowych dotyczących wytwarzania, przetwarzania lub używania.

Przypisy:

^{a/} O pojedynczym zanieczyszczeniu należy raportować w przypadku, gdy przekroczona została wartość progowa dla BTEX (suma parametrów benzenu, tulenu, etylobenzenu, ksylenu).

^{b/} Policykliczne węglowodory aromatyczne (PAHs) należy mierzyć jako benzo(a)piren (50-32-8), benzo(b)fluoranthene (205-99-2), benzo(k)fluoranthene (207-08-9), indeno(1,2,3-cd)pyren (193-39-5) (zaczepnięte z Protokołu w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych do Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości).

^{c/} Jako związki nieorganiczne.

ZAŁĄCZNIK III

CZEŚĆ A

PROCESY UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW („U”)

- Składowanie na powierzchni ziemi (np. na składowiskach)
- Obróbka w glebie i ziemi (np. biodegradacja odpadów płynnych lub szlamów w glebie i ziemi)
- Głębokie wtryskiwanie (np. wtryskiwanie odpadów, które można pompować do szybów, wysadów solnych lub naturalnie powstałych składnic)
- Retencja powierzchniowa (np. umieszczanie odpadów płynnych lub szlamów na poletkach osadowych lub lagunach)
- Specjalne procesy składowania (np. umieszczanie w uszczelnionych komórkach zamkniętych i odizolowanych wzajemnie od siebie i od środowiska)
- Uwalnianie do zbiorników wodnych z wyjątkiem mórz/oceanów
- Uwalnianie do mórz/oceanów, w tym lokowanie na dnie mórz
- Obróbka biologiczna niewymieniona w innym punkcie niniejszego załącznika, w wyniku której powstają związki lub mieszaniny usuwane za pomocą któregośkolwiek z procesów wymienionych w niniejszej części
- Obróbka fizykochemiczna niewymieniona w innym punkcie niniejszego załącznika, w wyniku której powstają związki lub mieszaniny usuwane za pomocą któregośkolwiek z procesów wymienionych w niniejszej części (np. parowanie, suszenie, kalcynacja, neutralizowanie, strącanie)
- Spalanie na powierzchni ziemi
- Spalanie na morzu
- Stałe składowanie (np. lokowanie w pojemnikach w kopalni)
- Sporządzanie mieszanki lub mieszanie przed poddaniem któremukolwiek z procesów wymienionych w niniejszej części
- Przepakowywanie przed poddaniem któremukolwiek z procesów wymienionych w niniejszej części

- Magazynowanie w czasie któregoś z procesów wymienionych w niniejszej części

CZĘŚĆ B

PROCESY ODZYSKU ODPADÓW („O”)

- Wykorzystanie jako paliwa (innego niż w drodze bezpośredniego spalania) lub innego środka wytwarzania energii
- Recykling/odzysk rozpuszalników
- Recykling/ odzysk substancji organicznych, które nie są używane jako rozpuszczalniki
- Recykling/ odzysk metali i związków metali
- Recykling/ odzysk innych materiałów nieorganicznych
- Regeneracja kwasów lub zasad
- Odzyskiwanie składników stosowanych do usuwania zanieczyszczeń
- Odzyskiwanie składników z katalizatorów
- Powtórna rafinacja oleju lub inne sposoby ponownego wykorzystania oleju
- Rozprowadzenie na powierzchni ziemi, w celu nawożenia lub ekologicznego ulepszenia gleby
- Wykorzystanie pozostałości otrzymanych w wyniku któregoś z działań wymienionych w niniejszej części
- Wymiana odpadów w celu poddania któremukolwiek z działań wymienionych w niniejszej części
- Gromadzenie odpadów przeznaczonych do wykorzystania przy użyciu któregoś z procesów wymienionych w niniejszej części

ZAŁĄCZNIK IV

ARBITRAŻ

1. W przypadku poddania sporu arbitrażowi stosownie do artykułu 23 ustęp 2 niniejszego Protokołu, strona lub strony zawiadomią drugą stronę lub strony przy pomocy środków dyplomatycznych jak również sekretariat o przedmiocie arbitrażu, wskazując w szczególności artykuły niniejszego Protokołu, których interpretacja lub zastosowanie jest przedmiotem sporu. Sekretariat przekaze otrzymaną informację wszystkim stronom niniejszego Protokołu.
2. Trybunał arbitrażowy będzie się składał z trzech członków. Zarówno strona lub strony skarżące, jak i przeciwna strona lub strony sporu wyznaczą po jednym arbitrze, a dwóch wyznaczonych w ten sposób arbitrów wyznaczy wspólnie trzeciego arbitra, który będzie przewodniczącym trybunału arbitrażowego. Przewodniczący trybunału arbitrażowego nie może być obywatelem żadnej ze stron sporu, mieć stałego miejsca pobytu na terytorium żadnej z tych stron, być zatrudnionym przez którąś ze stron ani być związanym w żadnym charakterze ze sporną sprawą.
3. Jeżeli przewodniczący trybunału arbitrażowego nie został wyznaczony w ciągu dwóch miesięcy od wyznaczenia drugiego arbitra, Sekretarz Wykonawczy Europejskiej Komisji Gospodarczej, na prośbę jednej ze Stron sporu, wyznaczy przewodniczącego w ciągu następnych dwóch miesięcy.
4. Jeżeli jedna ze stron sporu nie wyznaczy arbitra w ciągu dwóch miesięcy od zawiadomienia, o którym mowa w ustępie 1, druga strona może poinformować o tym Sekretarza Wykonawczego Europejskiej Komisji Gospodarczej, który wyznaczy przewodniczącego trybunału arbitrażowego w ciągu następnych dwóch miesięcy. Po otrzymaniu nominacji przewodniczący trybunału arbitrażowego poprosi stronę, która nie wyznaczyła arbitra, o jego wyznaczenie w ciągu dwóch miesięcy. Jeżeli strona nie uczyni tego w wyznaczonym okresie, przewodniczący informuje o tym Sekretarza Wykonawczego Europejskiej Komisji Gospodarczej, który dokona tej nominacji w ciągu następnych dwóch miesięcy.
5. Trybunał arbitrażowy wydaje decyzje zgodnie z prawem międzynarodowym oraz z postanowieniami niniejszego Protokołu.
6. Każdy trybunał arbitrażowy ustanowiony na mocy postanowień zawartych w niniejszym załączniku sformułuje własne przepisy proceduralne.
7. Decyzje trybunału arbitrażowego, dotyczące zarówno spraw proceduralnych, jak i materialnych, będą podejmowane większością głosów jego członków.
8. Trybunał może zastosować wszelkie odpowiednie środki dla ustalenia faktów.
9. Strony sporu będą ułatwiać pracę trybunału arbitrażowego oraz, wykorzystując wszelkie środki, którymi dysponują będą w szczególności:
 - (a) Dostarczały wszelkich stosownych dokumentów, urządzeń i informacji; oraz

- (b) Umożliwiały, w razie potrzeby, powoływanie świadków lub ekspertów oraz uzyskiwanie ich dowodów.
10. Strony i arbitrzy są zobowiązani przestrzegać poufnego charakteru każdej informacji, którą otrzymają poufnie w czasie procedury trybunału arbitrażowego.
 11. Trybunał arbitrażowy może, na prośbę jednej ze Stron, zalecić przejściowe środki ochrony.
 12. Jeżeli jedna ze stron sporu nie stawi się przed trybunałem arbitrażowym lub nie podejmie obrony, druga strona może zażądać, aby trybunał arbitrażowy kontynuował postępowanie i przedstawił decyzję końcową. Nieobecność strony lub niepodjęcie przez stronę obrony swojej racji nie będzie stanowić przeszkody dla procesu. Trybunał arbitrażowy przed przedstawieniem decyzji końcowej musi upewnić się, że skarga jest właściwie uzasadniona w świetle faktów i prawa.
 13. Trybunał arbitrażowy może wysłuchać i uznać wzajemne roszczenia przeciwne powstające bezpośrednio z przedmiotu sporu.
 14. Wydatki trybunału arbitrażowego, włącznie z wynagrodzeniem jego członków, będą ponosić strony sporu w równych częściach, jeżeli Trybunał nie określi tego inaczej z powodu szczególnych okoliczności sprawy. Trybunał będzie prowadził spis wszystkich wydatków i sporządzi dla stron na ten temat komunikat końcowy.
 15. Każda ze Stron niniejszego Protokołu mająca interes prawny dotyczący przedmiotu sporu, i której może dotyczyć decyzja w danej sprawie, może za zgodą trybunału interweniować w postępowaniu.
 16. Trybunał arbitrażowy wyda wyrok w ciągu pięciu miesięcy od daty powołania, chyba, że uzna za konieczne przedłużenie terminu na okres nie przekraczający kolejnych pięciu miesięcy.
 17. Wyrok trybunału arbitrażowego musi posiadać uzasadnienie. Wyrok jest ostateczny i wiążący dla wszystkich stron sporu. Trybunał arbitrażowy przekaże wyrok Stronom sporu oraz sekretariatowi. Sekretariat przekaże otrzymaną informację wszystkim Stronom niniejszego Protokołu.
 18. Każdy spór, który może powstać między stronami dotyczący interpretacji lub wykonania wyroku końcowego może być przedłożony przez każdą z tych stron trybunałowi arbitrażowemu, który wydał decyzję, lub, jeżeli trybunał nie może zostać zwołany, innemu trybunałowi utworzonemu w tym celu w ten sam sposób, w jaki został powołany pierwszy trybunał.

ZAŁĄCZNIK B

Deklaracja Wspólnoty Europejskiej zgodnie z art. 26 ust. 4 Protokołu EKG-ONZ dotyczącego rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń

Wspólnota Europejska oświadcza, że zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską, a zwłaszcza z jego art. 175 ust. 1 może być stroną porozumień międzynarodowych oraz wykonywać zobowiązania z nich wynikające, które przyczyniają się do osiągnięcia następujących celów:

- zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego,
- ochrony zdrowia ludzkiego,
- ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych,
- wspierania na płaszczyźnie międzynarodowej środków, zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego.

Rejestr uwalniania i transferu zanieczyszczeń dysponuje odpowiednimi narzędziami służącymi stymulacji poprawy wyników osiąganych w zakresie ochrony środowiska, udostępnianiu społeczeństwu informacji na temat uwolnionych zanieczyszczeń i służącymi odpowiednim władzom do analizowania tendencji, przedstawiania postępu w zmniejszaniu poziomu zanieczyszczeń, wspierając monitorowanie zgodności oraz ocenianie postępów, tym samym przyczyniając się do osiągnięcia powyższych celów.

Ponadto Wspólnota Europejska oświadcza, że przyjęła już instrumenty prawne, wiążące Państwa Członkowskie, obejmujące swym zakresem kwestie, do których stosuje się niniejszy Protokół.

Wykonywanie przez Wspólnotę jej kompetencji, podlega z definicji stałemu rozwojowi.